

Curaçao op een keerpunt.

Vierde roman van Joseph Hart: Contrasten in kleur

door Wim Rutgers

Joseph (Jopi) Hart (Bonaire 1940) was tot zijn pensionering docent Engels op de middelbare school en universiteit. Hij publiceerde de dichtbundel *Entrega* (2000) en vier romans, waarvan twee oorspronkelijk in het Engels die later door hemzelf, kennelijk op zoek naar een andere leespubliek, ook in het Nederlands verschenen: *Election dance / Verkiezingsdans* (2005 / 2013) en *The Yard / De wooncirkel* (2010 / 2017). Zijn derde roman *Kruispunt* (2015) verscheen direct in het Nederlands, evenals nu zijn vierde roman *Contrasten in kleur* (2024). In al deze romans staan sociaaleconomische en politieke thema's centraal die hij kritisch maar ook veel empathie benadert.

Meer van hetzelfde en toch nieuw

In *Contrasten in kleur* pakt Joseph Hart zijn oude motieven en thema's weer op, zoals de schrijnende armoede van velen op het eiland, de lokale drugsproblematiek en de daarmee verbonden rivaliserende bendes met internationale connecties, het gewelddadig karakter dat daarmee gepaard gaat, jongeren die verstrikt raken in het drugsnetwerk, de corruptie van politici en politieke benoemingen en connecties waarbij de 'bovenwereld' en de misdaad met elkaar verstrengeld raken, maar ook over jongeren die een organisatie beginnen om deze misstanden met enthousiasme te bestrijden ... met ondanks alles toch een positief slot van het verhaal.

Het persoonlijke is in dit verhaal opnieuw politiek – maar ook omgekeerd is het politieke persoonlijk, zoals in het debuut *Verkiezingsdans* met zijn zes verhaallijnen rond de thema's, waar jeugd en liefde met onderwijs, een 'denktank'-groep, politiek en misdaad verbonden worden.

Ook in *De wooncirkel* was al sprake van een groep jonge idealisten die in felle kleuren kwaad met goed bestrijden onder leiding van een vrouwelijke hoofdpersoon. Ook in deze roman bestaat er geen twijfel over wie aan de goede dan wel aan de verkeerde kant van de streep staat.

Ook in de derde roman, *Kruispunt*, waren scherpe maatschappelijke en politieke tegenstellingen, met thema's als tekortschietend onderwijs, de afwezige vader in zoveel eenoudergezinnen en de verloedering van de achterstandswijken met drugsgebruik en prostitutie, verteld via twee jongeren en hun beider gezinnen, waar aan het einde de vrouw mentaal de sterkste blijkt te zijn.

Kenmerken voor alle drie romans is de geschetste scherpe tegenstelling waarbij het goede het kwade overwint in een optimistisch slot dat perspectief op een open en positieve toekomst. Dat alles is ook in deze recente roman in hoge mate aanwezig.

Heeft Joseph Hart met deze vierde roman, *Contrasten in kleur*, nu een overbodig boek geschreven omdat er zoveel motieven en thema's aan de orde komen die al eerder verteld werden? Er zijn auteurs die in elk nieuw boek vernieuwing van inhoud en vorm kiezen. Er zijn ook auteurs die zich beperken tot thema's die hun na aan het hart liggen en in elke volgende publicatie nieuw leven krijgen. Zo is Joseph Harts vierde roman enerzijds meer van hetzelfde maar toch weer anders.

Contrasten

Deze vierde roman is weer een verhaal geworden waarin Joseph Hart dicht bij het leven en welzijn van zijn personages komt in hun strijd tot overleving of zelfs overwinning. De romantitel 'Contrasten in kleur' heeft betrekking op de negenentwintigjarige Nena met haar drie kinderen, twee lichtgekleurde jongens en een zwart meisje, van verschillende mannen die haar met beloftes paaien en vervolgens in de steek laten, zodat ze het zelf moet zien te redden in haar krotwoning. Nena vervalt tot prostitutie en wordt nummerverkoopster onder het viaduct van Otrobanda. De verteller werkt met felle tegenstellingen: de twee jongens Nilo en Felis raken jong op het verkeerde pad in de georganiseerde drugswereld, aanvankelijk in het klein maar vervolgens zelfs internationaal.

“Corruptie is de gewoonste zaak van de wereld geworden. Niemand vertrouwt politici en je hoort de wildste verhalen over benoemingen, bevoordeling van vrienden die betalen voor opdrachten. Het is zelfs zo ver gekomen dat men zegt dat de onderwereld nu ook in de bovenwereld zit.” (p. 100)

Nena raakt haar gezag over de twee compleet kwijt. Het meisje, Maiky, is daarentegen een toonbeeld van positivisme. Ze is thuis behulpzaam, krijgt de kans naar het MIL te gaan en naar de universiteit waar ze twee studies weet af te ronden. Ze krijgt een baan bij de overheid, bij de voorbeeldige ambtenaar Marconie. Ze heeft een vaste vriend en partner Jerry Maersche.

Verhaallijnen lopen in de romans van Hart langs de lijnen van scherpe tegenstellingen en felle kleuren tussen positief en negatief, goed en slecht, zowel bij de personages als de omstandigheden waarin deze personages functioneren. Wie goed is, is goed; wie slecht, is totaal slecht.

“Nederland is de grootste exporteur van ecstasy, terwijl Rotterdam de grootste importhaven is van drugs voor West-Europa. Curaçao is de belangrijkste doorvoerhaven in het Caribisch gebied tussen Europa en Zuid-Amerika en tussen Noord-Amerika en Latijns-Amerika. Als transitiehaven en ook als een financieel centrum ...” (138-139)

Curaçao op een keerpunt

Tegen de helft van het verhaal kondigt zich een eerste positief bericht aan als Nena en Maiky in het mooi gelegen huis van de bejaarde Tanchi MIna gaan wonen. Eveneens halverwege van het verhaal krijgt Maiky wegens haar juridische en economische kennis door haar universitaire studie de opdracht tot een belastingherziening, waarin ze slaagt die te verwezenlijken. Maiky richt een kleine pressiegroep op van kritische en idealistische jongeren, de activistische L.K.K.K. – Libra Korsou di Korupshon i Kriminalidat (p. 195)

“We moeten een plan van aanpak hebben, waarbij wij onderscheid maken tussen politiek geladen wantoestanden zoals benoemingen en bevoordeling van politieke vrienden, het aannemen van steekpenningen, misbruik van gezag, oplichting, kopen van stemmen, en zaken die de gemeenschap raken, zoals criminaliteit, vervuiling, onderwijs en opvoeding. (...) Behalve kritiek moeten we ook informatief te werk gaan in die zin dat we uitleg geven over maatregelen en wetten die de overheid neemt (...) En laten we bepaalde gewoontes niet over het hoofd zien die een grootdeel van onze bevolking erop nahouden die eigenlijk niet door de beugel kunnen.” (p. 197-198)

Positief perspectief

Joseph Hart loopt met zijn enthousiasme fel van stapel. Maiky begint een eigen bedrijf, het 'Juridisch en Bedrijfskundig Adviesbureau Marsela Sosaria'. Dat betekent ook de omkeer in het grote verhaal van de roman: een wending van negativisme naar positivisme. De integere en deskundige ambtenaar Marconi, de bijna gepensioneerde en wijze ambtenaar Tjado, de rijke handelaar Oswaldo Batista Gomez, de integere bankier François Lamartine als gulle gevers zijn voorbeeldfiguren van deze wending. De twee criminele broers Nilo en Felis 'bekeren' zich als de grond hen met hun drugshandel te heet onder de voeten wordt en richten een bewakingsorganisatie op waar Maiky gebruik van maakt. Zo is het hele verhaal uiteindelijk op een tegenstelling gebouwd van negatief in de eerste helft naar een positieve wending in het tweede deel. De verteller maakt daarbij gebruik van een cursief gedrukte *monologue intérieur* als commentaar en overdenking. Een verkiezingswinst van de nieuwe politiek op de oude is het kroonstuk van deze wending.

De roman besluit symbolisch op nieuwjaarsdag, waar de gouverneur een optimistische toespraak houdt:

“Van nu af aan kan Curaçao bogen op een regering en politici die volledig betrouwbaar zijn. Dat is een unicum in de regio en daar moeten we trots op zijn.” (314)

Het is aan de lezers te bepalen of de verteller met zijn in de roman beschreven 'felle contrasten in kleur' er volgens hen in geslaagd is, om dit perspectief als een te mooie toekomst*droom* voor Curaçao of een realistische toekomst*visie* te beoordelen.

Joseph Hart: *Contrasten in kleur*

Haarlem: Uitgeverij In de Knipscheer, 2024

317 pagina's

ISBN 978-94-93365-18-7

Bron: *Antilliaans Dagblad*, 28 december 2024